

RPG-distrikt Småland-Öland

Nätverket
**”KPR lyssnar
på oss!”**

Välfärdsteknik och digitala verktyg håller på att bli en form av klassfråga. Å ena sidan saknar många äldre dessa möjligheter. Å andra sidan finns positiva framgångar med dessa verktyg bland annat för äldre som social stimulans och äldre med psykisk hälsa.

Var femte äldre stängs ute i det nya digitala samhället

En riksomfattande enkät visar att minst 400 000 äldre står utanför det digitala samhället.

En del forskare menar att detta är ett övergående problem. Nya generationer har bättre möjligheter att använda digital teknik. Detta stämmer till viss del, men är ändå inte hela sanningen.

Man bör ta hänsyn till att innehav och användning av digital teknik är både en fråga om generation och en fråga om ålder. Ju äldre man blir ju mindre använder man denna teknik.

Ett hinder för många är kostnaderna.

Ur artikel från Dagens Nyheter som fått stor uppmärksamhet även i andra nyhetsmedier:

Med stigande ålder minskar resurserna, och risken för utfasning av användare ökar. För överskådlig tid kommer det därför att finnas ett betydande antal äldre som står utanför det digitala samhället eller bara sparsamt förmår använda tekniken.

När skeptiker väl accepterat att 20 procent faktiskt är en rimlig siffra, brukar de invända med att det hela ändå måste vara en generationsfråga och ett övergående problem. Det vill säga: om tio år, när dagens 65-åringar är 75, då, om inte förr, måste väl ändå nästan alla människor ha digitaliserat?

Detta är delvis korrekt, men inte helt. Innehav och användning av digital teknik är nämligen både en fråga om generation, och en fråga om ålder. Våra analyser visar att såväl innehav som användningsrepertoar minskar högre upp i åren. Men minskningen förklaras inte enbart av generationstillhörighet, utan också av att de resurser – som är nödvändiga för att vara digitalt aktiv – tenderar att minska under pensionsåren. Därför kommer det lång tid framöver finnas äldre som saknar eller har svårt att använda digital teknik.

Forskningen brukar framhålla tre i sammanhanget centrala resurser: materiella (som inkomst och bostadssituation), diskursiva (utbildning och datorerfarenhet från yrkeslivet) samt sociala (familj och nätverk). Ju mer vi har av dessa resurser, desto större är sannolikheten att vi har flera apparater och dessutom är frekventa och mångsidiga användare. Och tvärt om, ju mindre vi har, desto troligare är det att vi saknar teknik eller använder den i begränsad omfattning.

Digital teknik som social stimulans

En kartläggning av vetenskaplig karaktär visar att äldre med eller vid risk för psykisk ohälsa kan få hjälp genom att använda olika digitala verktyg.

Välfärdsteknik kan fungera som hjälpmedel för den enskilde som stöd för att skapa trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet.

Folkhälsoinstitutet konstaterar:

Sverige har en växande äldre befolkning. Enligt SCB:s befolkningsprognos förväntas en fjärdedel av befolkningen vara 65 år eller äldre år 2050. En anledning är att hälsan i denna åldersgrupp påtagligt förbättrats. Resultat från den nationella folkhälsoenkäten visar att 76 procent av 65–84 åringarna anser att deras psykiska välbefinnande är gott eller mycket gott.

Trots att många är friskare längre innebär åldrandet i sig en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Andelen äldre personer med depression bedöms vara så omfattande att man kan tala om ett folkhälsoproblem. En god psykisk hälsa är en resurs som gör att vi kan växa som individer, njuta av livet och uppleva det som meningsfullt. Mycket kan göras för att främja psykisk hälsa och välbefinnande hos äldre. Därför leder Folkhälsomyndigheten ett samverkansprojekt kring hur digitala verktyg, så kallad välfärdsteknik, kan användas för social stimulans i syfte att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa bland äldre.

Kartläggningen visar att kunskap som bedöms som medelhög kvalitet finns inom följande områden:

- Ensamhet
- Social isolering
- Social interaktion eller socialt stöd
- Delaktighet, social inkludering eller samhörighet
- Fysisk hälsa eller fysisk aktivitet
- Säkerhet och risk

Några reflektioner av Curt Karlsson:

Det kan vara svårt att ta ställning hur man på bästa sätt använder den digitala tekniken. Samtidigt vet vi att digital teknik utvecklas snabbt. Det finns ett flöde av information och hjälpmedel att hantera.

I kommunala pensionärsråden är det viktigt att väcka frågor om digital teknik.

Hur används tekniken?

Vilka är effekterna, både positiva och negativa, inför den digitala tekniken inom exempelvis hemtjänst och hemsjukvård?

Vilka planer finns för framtiden? Vilka etiska aspekter bör finnas med?

Källor:

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering
Folkhälsoinstitutet
Dagens Nyheter Debatt
med kommentarer i andra nyhetsmedier

2017 10 23 Curt Karlsson